

33 Cdo 1565/2018

U projevu vůle při úkonu odstoupení od smlouvy i jednostranné právní úkony podléhají pravidlům o výkladu projevů vůle zakotveným v [§ 35 odst. 2](#) zákona č. 40/1964, občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013. Právní úkon musí být učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný. Jde-li o výslovný jednostranný právní úkon, je třeba rozlišovat, zda vada spočívá jen v nepřesné nebo neúplné identifikaci toho, k čemu směřuje a z jakých důvodů, kterou lze odstranit postupem podle [§ 35 odst. 2](#) obč. zák., nebo zda jde o takový nedostatek, který ani podle použitého jazykového vyjádření, ani podle vůle jednajícího účastníka, nemůže učinit jednoznačným, co sleduje a z jakého důvodu. Jazykové vyjádření právního úkonu musí být vykládáno nejprve prostředky gramatickými (z hlediska možného významu jednotlivých použitých pojmů), logickými (z hlediska vzájemné návaznosti použitých pojmů) či systematickými (z hlediska řazení pojmů ve struktuře celého právního úkonu). Kromě toho soud na základě provedeného dokazování posoudí, jaká byla skutečná vůle účastníka v okamžiku, kdy jednal. Podmínkou pro přihlídnutí k vůli účastníka je to, aby nebyla v rozporu s tím, co plyne z jazykového vyjádření právního úkonu. Interpretace obsahu právního úkonu soudem podle [§ 35 odst. 2](#) obč. zák. nemůže nahrazovat či měnit již učiněné projevy vůle; použití zákonných výkladových pravidel směřuje pouze k tomu, aby obsah právního úkonu vyjádřeného slovy byl vyložen v souladu se stavem, který existoval v době jednání.

ROZSUDEK

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Zlatohlávkové a soudců JUDr. Pavla Hornáka a JUDr. Václava Dudy ve věci žalobce M. H., místem podnikání XY, (identifikační číslo osoby XY), zastoupeného Mgr. Radkem Jamborem, advokátem se sídlem v Jihlavě, Benešova 1273/36, proti žalované T. L., bytem XY, zastoupené JUDr. Jiřím Kozákem, advokátem se sídlem v Pelhřimově, Příkopy 25, o zaplacení 70.700 Kč s příslušenstvím, vedené u Okresního soudu v Pelhřimově pod sp. zn. 1 C 279/2015, o dovolání žalované proti rozsudku Krajského soudu v Českých Budějovicích – pobočky v Táboře ze dne 14. 12. 2017, č. j. 15 Co 446/2017-245, takto:

Rozsudek Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 14. 12. 2017, č. j. 15 Co 446/2017-245, se zrušuje a věc se vrací Krajskému soudu v Českých Budějovicích k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Okresní soud v Pelhřimově rozsudkem ze dne 9. 6. 2017, č. j. 1 C 279/2015-180, zamítl žalobu o zaplacení 70.700 Kč se zákonným úrokem z prodlení z částky 70.700 Kč od 16. 9. 2014 do zaplacení a rozhodl o nákladech řízení.

Krajský soud v Českých Budějovicích – pobočka v Táboře rozsudkem ze dne 14. 12. 2017, č. j. 15 Co 446/2017-245, rozsudek soudu prvního stupně změnil tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci částku 70.700 Kč s úrokem z prodlení 8,05 % ročně od 16. 9. 2014 do zaplacení, a rozhodl o nákladech řízení před soudy obou stupňů.

Proti rozsudku odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení [§ 237 zákona č. 99/1963 Sb.](#), občanského soudního řádu, ve znění účinném od 30. 9. 2017 ([čl. II zákona č. 293/2013 Sb.](#), čl. II bod 2 zákona č. [296/2017 Sb.](#); dále jen „[o. s. ř.](#)“), neboť je přesvědčena, že napadené rozhodnutí závisí

1) na otázce výkladu jednostranného právního úkonu odstoupení od smlouvy, konkrétně dopisu žalované ze dne 30. 9. 2014, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené judikatury odvolacího soudu reprezentované rozsudkem ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. [33 Cdo 146/2013](#),

2) na otázce, která je dovolacím soudem rozhodována rozdílně, konkrétně na posouzení, jaké obsahové požadavky jsou kladeny na projev vůle při úkonu odstoupení od smlouvy, a

3) na otázce, která dosud nebyla v rozhodování odvolacího soudu vyřešena, konkrétně, zda podle zákona č. [89/2012 Sb.](#), občanského zákoníku (dále jen „[o.z.](#)“), v případě, že základem smluvního vztahu je smlouva o péči o zdraví, je nutné klást na jednostranný právní úkon odstoupení od smlouvy takové požadavky, že musí být učiněn v zásadě explicitně (občanský zákoník v části čtvrté, hlavě II. dílu 9, odstoupení od takové smlouvy neupravuje).

Dovolatelka nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že její projev vůle v dopise ze dne 30. 9. 2014 nelze ani za použití výkladových pravidel vyložit jako odstoupení od smlouvy. Prosazuje, že obsah dopisu ze dne 30. 9. 2014, v němž vytkla vady protetiky, sdělila, že za ni vyúčtovanou cenu nezaplatí a že je připravena protetiky žalobci vrátit, lze vyložit jako právní

úkon odstoupení od smlouvy. Jestliže odvolací soud dovedl opak, odchytil se napadeným rozhodnutím od rozhodnutí ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. [33 Cdo 146/2013](#), v němž Nejvyšší soud přijal a odůvodnil závěr, že jde-li o výslovný jednostranný právní úkon, je třeba rozlišovat, zda vada spočívá jen v nepřesné nebo neúplné identifikaci toho, k čemu směřuje a z jakých důvodů, kterou lze odstranit postupem podle [§ 556 odst. 1 o. z.](#), nebo zda jde o takový nedostatek, který ani podle použitého jazykového vyjádření, ani podle vůle jednatelického účastníka, nemůže učinit jednoznačným, co sleduje a z jakého důvodu. Navrhla, aby dovolací soud napadený rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Dovolání bylo podáno včas k tomu oprávněným subjektem (žalovanou) za splnění podmínky jeho advokátního zastoupení ([§ 241 odst. 1 o. s. ř.](#)) a je přípustné podle [§ 237 o. s. ř.](#), neboť směřuje proti rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, a závisí na otázce hmotného práva, kterou odvolací soud vyřešil v rozporu s ustálenou rozhodovací praxí dovolacího soudu.

Prostřednictvím způsobilého dovolacího důvodu podle [§ 241a odst. 1 o. s. ř.](#), jímž lze namítat, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci, dovolatelka zpochybnila závěr odvolacího soudu, že neuplatnila právo na odstoupení od smlouvy ve smyslu [§ 2106 odst. 1](#) ve spojení s [§ 2615 o. z.](#), jelikož obsah jejího dopisu ze dne 30. 9. 2014 jasně a zřetelně nevyjadřoval vůli odstoupit od smlouvy.

Soudy obou stupňů vycházely ze zjištění, že se účastníci dohodli na tom, že žalobce pro žalovanou provede kompletní protetickou náhradu chrupu, a to za částky plynoucí z jeho platného ceníku, s nímž byla žalovaná seznámena. Při předání kompletní zubní náhrady dne 10. 9. 2014 byla sdělena cena 70.700 Kč, kterou odsouhlasila s tím, že ji uhradí do 15. 9. 2014. Protože tak neučinila, byla k platbě žalobcem vyzvána dne 24. 9. 2014 a následně i dne 6. 5. 2015. Dopisem ze dne 30. 9. 2014 žalovaná žalobci sdělila, že zubní protetika „nesedí, způsobuje jí bolest, nefunguje“ a z tohoto důvodu „za dílo nezaplatí a protetiku vrátí“. Kvalita protetických prací byla zjišťována odbornými posudky MUDr. Jany Krňoulové Ph.D., a MUDr. Pavla Novotného a znaleckým posudkem vypracovaným znalcem MUDr. Josefem Kunkelou; těmito důkazy bylo zjištěno, že horní snímatelná náhrada je funkčně nevyhovující a funkčnost dolní zubní náhrady nelze jednoznačně posoudit.

Na podkladě uvedených zjištění soud prvního stupně dospěl k závěru, že v době předání díla došlo ze strany žalobce k podstatnému porušení smlouvy, neboť nebyl splněn účel smlouvy, již co se týče horní zubní náhrady. Dopis žalované z 30. 9. 2014 vyhodnotil jako úkon směřující k odstoupení od smlouvy o dílo (právní jednání, jímž žalovaná odstoupila od smlouvy). Oproti tomu odvolací soud dospěl k závěru, že obsah uvedeného dopisu žalované nelze mít za právní jednání odstoupení od smlouvy, neboť žalovaná v dopise neuvádí, že smlouvu zrušuje, resp. že od ní odstoupuje, a text dopisu neobsahuje ani odkaz na ustanovení zákona, z něhož by bylo možné dovést vůli žalované od smlouvy odstoupit. Taková vůle ostatně neplyne ani z kontextu událostí, neboť žalovaná ve zmiňovaném dopisem pouze reagovala na výzvu právního zástupce žalobce z 24. 9. 2014 k zaplacení ceny díla. Protože žalovaná řádně neuplatnila právo na odstoupení od smlouvy ve smyslu [§ 2106 odst. 1](#) ve spojení s [§ 2615 o. z.](#), nezabýval se odvolací soud pro nadbytečnost námitkou žalobce, že právo na odstoupení od smlouvy nebylo uplatněno bez zbytečného odkladu, ani neposuzoval, zda došlo k podstatnému porušení smlouvy v důsledku vadného plnění.

Podle [§ 555 odst. 1 o. z.](#), právní jednání se posuzuje podle svého obsahu.

Podle [§ 556 odst. 1 o. z.](#), co je vyjádřeno slovy nebo jinak, vyloží se podle úmyslu jednatelického, byl-li takový úmysl druhé straně znám, anebo musela-li o něm vědět. Nelze-li zjistit úmysl jednatelického, přisuzuje se projevu vůle význam, jaký by mu zpravidla přikládala osoba v postavení toho, jemuž je projev vůle určen.

Podle [§ 2002 odst. 1 o. z.](#), poruší-li strana smlouvu podstatným způsobem, může druhá strana bez zbytečného odkladu od smlouvy odstoupit. Podstatné je takové porušení povinnosti, o němž strana porušující smlouvu již při uzavření smlouvy věděla nebo musela vědět, že by druhá strana smlouvu neuzavřela, pokud by toto porušení předvíдалa; v ostatních případech se má za to, že porušení podstatné není.

Podle [§ 2106 odst. 1 písm. d\) o. z.](#), je-li vadné plnění podstatným porušením smlouvy, má kupující právo odstoupit od smlouvy.

Podle [§ 2615 odst. 2 o. z.](#), o právech objednatele z vadného plnění platí obdobně ustanovení o kupní smlouvě. Objednatel však není oprávněn požadovat provedení náhradního díla, jestliže předmět díla vzhledem k jeho povaze nelze vrátit nebo předat zhotoviteli.

Nejvyšší soud se k požadavkům na projev vůle při úkonu odstoupení od smlouvy vyjádřil v mnoha svých rozhodnutích (srovnej např. rozsudky ze dne 22. 1. 2014, sp. zn. [33 Cdo 146/2013](#), ze dne 14. 1. 2015, sp. zn. [28 Cdo 2464/2014](#) a ze dne 27. 5. 2010, sp. zn. [23 Cdo 1122/2010](#)). Přijal a odůvodnil závěr, že i jednostranné právní úkony podléhají pravidlům o výkladu projevů vůle zakotveným v [§ 35 odst. 2](#) zákona č. 40/1964, občanského zákoníku, ve znění účinném do 31. 12. 2013 (dále jen „[obč. zák.](#)“). Podle ustanovení [§ 37 odst. 1 obč. zák.](#) musí být právní úkon učiněn svobodně a vážně, určitě a srozumitelně; jinak je neplatný. Jde-li – jako v projednávaném případě – o výslovný jednostranný právní úkon, je třeba rozlišovat, zda vada spočívá jen v nepřesné nebo neúplné identifikaci toho, k čemu směřuje a z jakých důvodů, kterou lze odstranit postupem podle [§ 35 odst. 2 obč. zák.](#), nebo zda jde o takový nedostatek, který ani podle použitého jazykového vyjádření, ani podle vůle jednatelického účastníka, nemůže učinit jednoznačným, co sleduje a z jakého důvodu. Jazykové vyjádření právního úkonu musí být vykládáno nejprve prostředky gramatickými (z hlediska možného významu jednotlivých použitých pojmů), logickými (z hlediska vzájemné návaznosti použitých pojmů) či systematickými (z hlediska řazení pojmů ve struktuře celého právního úkonu). Kromě toho soud na základě provedeného dokazování posoudí, jaká byla skutečná vůle účastníka v okamžiku, kdy jednal. Podmínkou pro přihlídnutí k vůli účastníka je to, aby nebyla v rozporu s tím, co plyne z jazykového vyjádření právního úkonu. Interpretace obsahu právního úkonu soudem podle [§ 35 odst. 2 obč. zák.](#) nemůže nahrazovat či měnit již učiněné projevy vůle; použití zákonných výkladových pravidel směřuje pouze k tomu, aby obsah právního úkonu vyjádřeného slovy byl vyložen v souladu se stavem, který existoval v době jednání. Tento závěr se uplatní i v nyní posuzované věci, kdy zjištěný skutkový stav byl poměřován ustanoveními zákona č. [89/2012 Sb.](#), občanského zákoníku.

Nelze souhlasit se závěrem odvolacího soudu, že z dopisu žalované z 30. 9. 2014 nelze - ani s použitím výkladových pravidel v [§ 555 až 558 o. z.](#) - dovést její projev vůle od smlouvy odstoupit. Obsah písemnosti nelze vykládat pouze prostředky gramatickými, ale rovněž i prostředky logickými či systematickými. I když žalovaná v dopise svou vůli nepopsala pregnantně,

resp. neuvedla výslovně, že pro vady protetiky odstupuje od smlouvy, popř. že požaduje „storno“ či „zrušení smlouvy“ (tedy nepoužila typických pojmů), z jejího jazykového vyjádření lze za pomoci gramatického, logického a systematického výkladu při akcentaci vzájemné návaznosti použitých pojmů dostatečně spolehlivě dovodit, že od smlouvy odstupuje, protože zubní protetiku nemůže pro její vady používat. Žalovaná totiž dílo popisuje jako „neodborně zhotovenou protetiku, která neseďí... způsobuje jí bolest“ a výslovně uvádí, že za protetiku nezaplatí a že ji žalobci předá jako neodborně provedenou a nevhodnou („Vaše práce, ten zázrak za 70.700 Kč je připraven k vrácení“). Popisuje-li žalovaná dílo jako pro ni zcela nevyhovující a nepoužitelné a současně sděluje, že za něj nezaplatí a žalobci ho po získání důkazu, že protetika je vadná (žalovaná žalobci nevěří a obává se, že důkaz o špatně provedené práci zničí) vrátí, nelze než z toho logicky vzato dovodit, že žalovaná tímto realizuje odstoupení od smlouvy, resp. vykonává právo odstoupit od smlouvy pro její podstatné porušení (protetiku totiž - podle obsahu dopisu - shledává nepoužitelnou), což muselo být i pro adresáta dopisu seznatelné.

Lze uzavřít, že z pohledu dosavadní ustálené rozhodovací praxe dovolacího soudu neobstojí závěr odvolacího soudu, že žalovaná neučinila takový projev vůle, na jehož základě by bylo možné usoudit, že odstupuje od smlouvy. Dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci podle [§ 241a odst. 1 o. s. ř.](#) tak byl žalovanou uplatněn důvodně a Nejvyššímu soudu nezbylo než napadený rozsudek odvolacího soudu zrušit a věc vrátit odvolacímu soudu k dalšímu řízení ([§ 243e odst. 1](#) a [2 o. s. ř.](#)).

Soudy nižších stupňů jsou vázány právním názorem dovolacího soudu (§ 243g odst. 1, věta první, [§ 226 odst. 1 o. s. ř.](#)).

O nákladech řízení rozhodne soud v novém rozhodnutí ([§ 243g odst. 1 věta druhá o. s. ř.](#)).

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí není přípustný opravný prostředek.

V Brně dne 24. 1. 2019

JUDr. Ivana Zlatohlávková předsedkyně senátu